

Kestävän liikkumisen edistäminen Kotkan väliaikaisissa liikennejärjestelyissä (LOKI)

Hankkeen esittely 6.6.2025

Nikolay Krupen
Joukkoliikenteen projektisuunnittelija
Kotkan kaupunki/Etelä-Kymenlaakson
henkilökuljetusyksikkö
nikolay.krupen@kotka.fi

Kotkan kaupunki

Kotka on kaupunki Kaakkois-Suomessa ja se kuuluu Kymenlaakson maakuntaan

Kotkan kaupungissa asuu noin 50 000 henkilöä, asukasluvultaan Kotka on Suomen 21:nneksi suurin kaupunki

Tunnettu merestä ja puistoista 🌳 ⚓

Kotkan keskusta sijaitsee Kotkansaarella – tiivis ja kaupunkimainen alue. Lisäksi on toinen tärkeä kaupunkikeskus Karhulassa

Kestävän liikkumisen Kotka –ohjelmassa (2019) ovat esitetty jalankulun, pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen edistämistavoitteet sekä kaupungin kestävän liikkumisen visio vuoteen 2030. Samalla sillä edistetään tavoitetta olla hiilineutraali kaupunki samaan tavoitevuoteen mennessä

Kotka-Hamina-Pyhtää -alueella on toimiva paikallisliikenne, joka kulkee nimellä Jonne & Minne. Lisäksi Kotkassa on saatavilla kaupunkipyörät kesäisin

Kuva: Kotkan kaupunki

Kuva: Kotkan kaupunki

Kotkan infrahankkeet

Viime vuosina Kotkassa on ollut poikkeuksellisen paljon infraprojekteja, jotka ovat vaikuttaneet eri liikennemuotoihin

Tällä kalvolla esitetyt hankkeet ovat vaikuttaneet pyöräilyn ja kävelyn sujuvuuteen useiden kuukausien ajan ja johtaneet julkisen liikenteen reittien väliaikaisiin muutoksiin

Lisäksi kaupungissa on ollut monia pienempiä katutöitä, joiden vaikutus kestävään liikkumiseen on ollut vähäisempi, mutta silti tuntuva

Laajat infraparannushankkeet jatkuvat todennäköisesti myös tulevina vuosina – esimerkiksi Kotkansaaren pääkatujen ja joukkoliikenteen sujuvuuden kannalta tärkeiden siltojen peruskorjaukset

Kuva: Väylävirasto

Vt 15 Paimenportin eritasoliittymän rakentaminen, 2020 - 2023

Kuva: Kymen Sanomat

Karhulan keskustan infran saneeraus, 08/2024 – 12/2025

Kuva: YLE

Kotkan linja-autoterminalin rakentaminen, 08/2024 – 06/2025

LOKI-hankkeen suunnittelu

Nykyinen katutyöohjeistus ei ole ollut riittävä kestävien liikkumismuotojen turvaamiseksi väliaikaisissa liikennejärjestelyissä

Työ oli ollut mielessä pitkään – nyt se toteutettiin Traficomien valtionavustustuella

Hankkeen alkuvaiheessa painopiste oli kestävä liikumisen huomioimisessa laajemmissa infrahankkeissa, mutta myöhemmin päätettiin siirtää sitä tilapäisiin liikennejärjestelyihin yleisellä tasolla

Tavoitteena oli laatia käytännönläheiset ohjeet, joilla huomioidaan kestävä liikkuminen ja esteettömyys katutöiden suunnittelussa ja toteutuksessa

Toisena tärkeänä tavoitteena oli tunnistaa ja soveltaa muiden kaupunkien parhaita käytäntöjä tilapäisten liikennejärjestelyiden suunnittelussa (mm. pääkaupunkiseutu, Tampere, Turku ja Jyväskylä)

Hankkeen toteutusaika on ollut 03/2024–02/2025

Työn ohjausryhmänä toimi Kestävä liikkuminen Kotka –työryhmä, joka kokoontui useita kertoja hankkeen aikana

Asiantuntijaroolissa hankkeessa on ollut mukana Paula Liukkonen (WSP Finland Oy)

Kuva: Kymen Sanomat

Kyminsuun risteys sillan saneeraustyö, 05/2022 – 08/2023

Kotkan kaupungin nykyinen katutyöohjeistus

Kaikki katu-, puisto- ja yleisten alueiden tilapäinen käyttö vaatii kaupungin luvan (mm. katutyöt). Lupaa haetaan sähköisesti Lupapisteessä vähintään 14 vrk ennen työn aloitusta; luvanhaltija vastaa työn turvallisuudesta ja ilmoituksista

Katutyöt vaativat aina luvan, jos aluetta rajataan pois yleisestä käytöstä. Lupa perustuu hakijan antamiin tietoihin ja kaupunki voi periä korvauksen alueen käytöstä. Työn päätyttyä alue tulee palauttaa siistiin alkuperäiseen kuntoon

Hakemukseen liitettävä mm. liikennejärjestelysuunnitelma, työn kuvaus ja vastuuhenkilön tiedot

Noudatettavia julkaisuja ovat InfraRYL (uusin päivitys), Asfalttinormit 2017 (katuluokat kohdissa 7 ja 8), Viherrakentamisen yleinen työselostus VRT 11, Liikenneviraston ohje Tiemerkintöjen suunnittelu 25/2015, SKTY:n julkaisu Tilapäiset liikennejärjestelyt katu- ja yleisillä alueilla 1/2013 sekä Kuntaliiton ohje Liikennemerkkien käyttö kaduilla vuodelta 2012.

Kaupungilla on oikeus tarkastaa työmaa ja teettää työ loppuun hakijan kustannuksella, jos se ei valmistu ajoissa

Lupaehdoissa ohjeistetaan mm. tilapäisestä päällystyksestä, reunakivien palauttamisesta ja liikennemerkkien käytöstä

Yhtenäistä katutyöohjeistusta ei ole julkisesti saatavilla; osa ohjeistuksesta löytyy Kotkan kaupungin verkkosivuilta, osa toimitetaan lupapäätöksen yhteydessä

Kestävän liikkumisen huomioiminen on mahdollista nykyisten ohjeistuksen puitteissa, mutta ei ole selkeästi näkyvillä ohjeissa

Jalankulun, pyöräilyliikenteen, joukkoliikenteen ja esteettömyyden tarpeita ei käsitellä lupaehdoissa järjestelmällisesti

Kestävän liikkumisen huomiointi jää pitkälti työn toteuttajan ja valvonnan vastuulle

Haastattelut

Haastatteluihin osallistui useita kaupungin yksiköitä, rakennuttajia sekä Kotkan Vammaisneuvosto (07–08/2024)

Haastateltavien mukaan kestävän liikkumisen ja esteettömyyden huomioimisessa tilapäisissä liikennejärjestelyissä Kotkassa on havaittu selkeitä puutteita

Urakoitsijoiden osaaminen ja sitoutuminen vaihtelee – usein tiedon puute ja kiire vaikuttavat lopputulokseen

Valvonta toimii rajallisilla resursseilla, ja vastuut jakautuvat epäselvästi eri toimijoiden kesken

Esim. reittien katkeaminen, puutteellinen opastus sekä väärin sijoitetut varoituslaitteet aiheuttavat esteettömyysshaasteita

Nykyiset katutyöohjeet eivät tue riittävästi kestävän liikkumisen tavoitteita – tarvetta päivitykselle

Rakennuttajat toivovat selkeitä, kohtuullisia ja paikallisiin olosuhteisiin soveltuvia ohjeita, erityisesti kokemattomille toimijoille

Tiedonkulku ja kaupungin ohjaus koettiin riittämättömäksi – tarve yhtenäiselle viestinnälle ja visuaaliselle tiedolle (esim. pääreitit kartalla, tarkastuslista)

Eri toimijat näyttävät toimivan eri pelisäännöillä – toive yhtenäisistä vaatimuksista ja tasavertaisesta kohtelusta

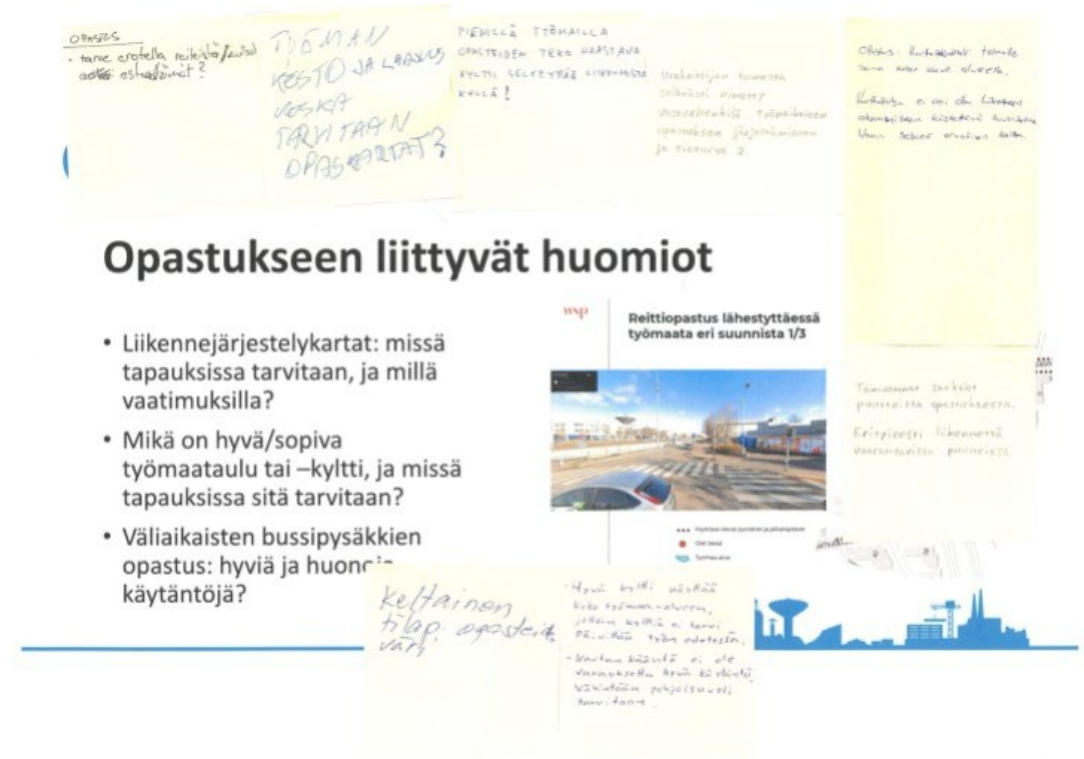

Työpajat

Ensimmäinen työpaja (2.12.2024): mukana 21 osallistujaa (virkamiehet sekä urakoitsijoiden ja rakennuttajien edustajat), ohjeistusluonnosta kommentoitiin monipuolisesti (34 kirjallista ja useita suullisia huomioita)

Kommentit käsittelivät mm. tiedottamista, opastusta, kulkuväyliä, liikennemuotojen priorisointia ja aikatauluttamista

Toinen työpaja (10.2.2025): mukana 22 osallistujaa, syvennettiin ohjeistusluonnoksen ominaisuuksiin ja tehtiin konkreettisia linjauksia

Opastukseen liittyvät huomiot

- Liikennejärjestelykartat: missä tapauksissa tarvitaan, ja millä vaatimuksilla?
- Mikä on hyvä/sopiva työmaataulu tai -kyltti, ja missä tapauksissa sitä tarvitaan?
- Väliaikaisten bussipysäkkien opastus: hyviä ja huonoja käytäntöjä?

Handwritten notes include:

- OPASTUS*
- tärkeitä reittejä ja
asfaltin tila?
- TIENÄN
KESTO JA LAATU
VOSKKA
TARVITAAN
OPASTUSTAT?*
- PIENELLÄ TIENMÄLLÄ
OPASTUKSEN TERO KATTAUS
KULU: KULUTUSKÄYTTÖ
KULU!*
- Ulkomaisten kulkun
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus*
- Ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus*
- Tasaus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus*
- Keittainon
tilap. opastus
väh.*
- Hyvä: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus
ohjeistus: ohjeistus*

Opastukseen liittyvät kommentit, työpaja 1

Tilapäisten liikennejärjestelyiden vaatimukset Kotkassa -ohjepaketin luonnos

Projektin aikana laadittiin ohjeluonnos *Tilapäisten liikennejärjestelyiden vaatimukset Kotkassa*, joka toimii jatkossa katutyöluvan liitteenä

Pääperiaatteet esiteltiin Kotkan kaupunkirakennelautakunnalle helmikuussa 2025

Ohjeluonnoksen yhteensovittaminen nykyisten katutyöluvan ehtojen kanssa valmistuu vuoden 2025 aikana Kotkan kaupungin sisällä, ja ohje on tarkoitus ottaa virallisesti käyttöön vuoden 2026 alussa

Osio *Tilapäiset liikennejärjestelyt* sisältää tarkat vaatimukset muun muassa työn aikatauluttamisesta, eri kulkumuotojen ja esteettömyyden huomioimisesta, työmaa-alueen käytön suunnittelusta sekä tiedottamisen ja opastuksen toteutuksesta

Käyttönoton jälkeen ohje tukee kaupungin valvonta- ja lupatyötä tarjoamalla selkeän ja johdonmukaisen toimintakehyksen liikennejärjestelyjen suunnitteluun ja toteutukseen

TILAPÄISTEN LIIKENNEJÄRJESTELYIDEN VAATIMUKSET KOTKASSA	
Luonnos	2025

1. Yhteystiedot

2. Yleistä

- 2.1 Johdanto ja tarkoitus
- 2.2 Oikeusperusta

3. Tarvittavat ilmoitukset, sopimukset ja niiden ehdot

- 3.1 Ilmoitus yleisellä alueella tehtävästä työstä
- 3.2 Ilmoituksen määräjät ja työaika
- 3.3 Katulupailmoituksen sisältö
- 3.4 Ennallistamiselvöite
- 3.5 Toistuvat laiminlyönnit tai luvattomat työmaat
- 3.6 Perehdytys- ja pätevyysvaatimukset
- 3.7 Toissä noudatettavat asiakirjat

4. Katselmukset ja takuu aika

- 4.1 Alkukatselmus
- 4.2 Loppukatselmus
- 4.3 Ennallistamistöiden takuu aika

5. Tilapäiset liikennejärjestelyt

- 5.1 Yleistä liikennejärjestelyistä
 - 5.1.1 Esteettömyys väliaikaisissa liikennejärjestelyissä
 - 5.1.2 Erityisreittien ja -alueiden huomioon ottaminen
 - 5.1.3 Liikennemuotojen etusijajärjestys tilapäisissä liikennejärjestelyissä
- 5.2 Vastuu työmaan tilapäisistä liikennejärjestelyistä
- 5.3 Nykyiset liikenteenohjauslaitteet
- 5.4 Liikennejärjestelysuunnitelman laatiminen
 - 5.4.1 Työmaa-alueen käytön suunnittelu
 - 5.4.2 Työmaan ohittavan liikenteen liikennejärjestelyt
 - 5.4.2.1 Jalankulkujärjestelyt
 - 5.4.2.2 Pyöräliikenteen järjestelyt
 - 5.4.3 Työmaan vaikutusten huomioimiseen laajemmalle liikenneympäristölle
 - 5.4.3.1 Joukkoliikennejärjestelyt
 - 5.4.3.2 Pelastustiet
 - 5.4.3.3 Valaistus
- 5.5 Työnaikaiset liikenteenohjauslaitteet
 - 5.5.1 Työnaikaiset tiemerkinnot
- 5.6 Opastus

Ohjeluonnoksen kansisivu

Karttapalveluiden käyttö erityisalueiden ja -reittien määrittelyyn

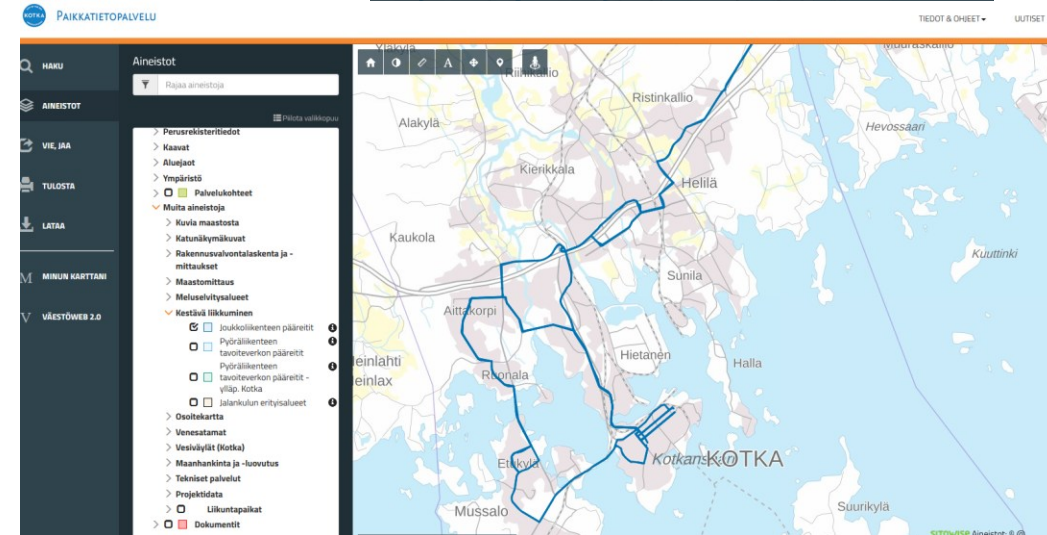
Kotkan karttapalveluun luotiin kolme paikkatietopohjaista karttatasoa: jalankulun erityisalueet, joukkoliikenteen pääreitit sekä pyöräliikenteen tavoiteverkon pääreitit

Kartat perustuvat Kestävän liikkumisen Kotka -strategiaan ja otetaan julkiseen käyttöön ohjeistuksen käyttöönoton yhteydessä

Näillä alueilla sovelletaan erillisiä, tiukempia vaatimuksia liikennejärjestelyille

Esimerkiksi:

- Joukkoliikenteen pääreiteillä vaaditaan pidempi ilmoitusaika
- Jalankulun erityisalueilla korostetaan esteettömyyttä ja tarkkaa tiedotusta

Karttataso ja kuvaus joukkoliikenteen pääreiteistä Kotkan karttapalveluissa

Liikennemuotojen tärkeysjärjestys väliaikaisissa liikennejärjestelyissä

Kotkan kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päivitetyn liikennemuotojen tärkeysjärjestyksen 18.2.2025 osana ohjeistuksen laadintaa

Päivitys tarkentaa vuoden 2019 Kestävän liikkumisen Kotka -ohjelmaa ja huomioi myös pelastusliikenteen ja satamaliikenteen erityistarpeet

Käytännön merkitys esim.:

Jalankululle ei saa aiheutua kiertohaittaa, pyöräliikenteen haitat minimoitava

Joukkoliikenteen reitit ja pysäkit säilytettävä mahdollisimman häiriöttöminä

Henkilöautoliikennettä voidaan ohjata kiertoreiteille, jos se tukee kestävämpien kulkumuotojen sujuvuutta

Päivitetty liikennemuotojen prioriteettijärjestys
Kotkan väliaikaisissa liikennejärjestelyissä

Väliaikaisten liikennejärjestelyjen tarkastuslista

Urakoitsijoiden ja rakennuttajien tueksi on laadittu tarkistuslista tilapäisten liikennejärjestelyjen keskeisistä vaatimuksista

Lista toimii käytännön työkaluna, joka tukee ohjeiden mukaisen toteutuksen varmistamista

Kattaa mm. seuraavat osa-alueet:

- Toimenpiteet ennen työn aloitusta
- Liikenneympäristön ja vaikutusten arviointi
- Vastuut, valvonta ja dokumentointi
- Jalankulun ja pyöräilyn turvallinen järjestäminen
- Joukkoliikenteen reittien ja pysäkkien huomiointi
- Liikenteenohjaus ja opastus
- Työmaan merkitseminen ja rajaaminen
- Liikennemerkkien ja -laitteiden käyttö
- Tiedottamisvelvoitteet

Väliaikaisten liikennejärjestelyjen tarkastuslista Kotkassa

Tämä tarkistuslista on tarkoitettu avuksi tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnitteluun ja toteutukseen. Sen avulla varmistetaan järjestelyjen turvallisuus, esteettömyys ja toimivuus eri liikennemuodoille sekä alueen asukkaille ja toimijoille. Se nostaa esiin Tilapäisten liikennejärjestelyiden vaatimukset Kotkassa -asiakirjan tärkeimmät kohdat.

1. Ennen töiden aloittamista

Työstä vastaavan on haettava katulupaa ennen kadulla tai muulla yleisellä alueella tehtävien töiden aloittamista. Hakemus on tehtävä Lupapiste.fi -palvelussa viimeistään 14 vrk ennen töiden aloitusta; jos tilapäiset liikennejärjestelyt vaikuttavat joukkoliikenteen reitteihin, olisi käytettävä Kotkan kaupungin katutyöohjeissa luvussa 3.5.4.1 kuvattuja ilmoitusajankoja (enintään 3 kk). Katuluvan saajan on myös varauduttava siihen, että erityisesti joukkoliikenteen pääreiteillä työ voidaan määrätä tehtäväksi hiljaisen liikenteen aikana.

Kotkan kaupungin vaatimukset tilapäisellä liikennejärjestelysuunnitelmalla vaihtelevat sen mukaan, sijaitseeko työalue jalankulun erityisalueella, joukkoliikenteen pääreiteillä sekä pyöräliikenteen tavoiteverkon pääreiteillä. Ne ovat saatavilla Kotkan karttapalveluiden kautta (Kestävä liikkuminen -osio).

Katulueella toteutettavien tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnittelulta ja toteuttajalta edellytetään riittävää pätevyyttä työ- ja liikenneturvallisuuteen vaikuttavista asioista Kotkan kaupungin ohjeistuksen mukaan. Työstä vastaavan on nimettävä vastuhenkilö, jolla on Tieturvii II -koulutus ja perehtyneisyys liikenteenohjaus- ja varoituslaitteiden käyttöön.

Tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnittelun ja toteutuksen Kotkassa Tilapäiset liikennejärjestelyt katulueella -julkaisuun (SKTY, uusin versio) ohjeita soveltaan sekä voimassa olevia lakeja sekä niiden nojalla annettuja asetuksia ja määräyksiä noudattaen. Myös Kotkan kaupungin omia katutyöohjeita on noudatettava.

Liikennemuotojen järjestyksessä väliaikaisten liikennejärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa Kotkassa muodostuu seuraavasti: (1) pelastus- ja hälytysajoneuvoliikenne, (2) jalankulku, (3) pyöräliikenne, (4) joukkoliikenne, (5) satamaan ja muihin logistisesti merkittäviin kohteisiin suuntautuva raskas liikenne ja (6) henkilöautoliikenne.

Työmaalle saapuvan ja sieltä lähtevän liikenteen reitit ja liittymäjärjestelyt tulee suunnitella huolellisesti, jotta se ei aiheuttaisi vaaraa muulle liikenteelle ja haittaa ympäristölle.

Tarkastuslistan kansisivu ja ensimmäinen sisältösivu

Yhteenveto

Hanke on auttanut merkittävästi ymmärtämään Kotkan tilapäisiin liikennejärjestelyihin liittyviä haasteita – erityisesti haastattelut olivat erittäin hyödyllisiä

Oli suuri etu, että hankkeen tavoitteet ja ideat saivat tukea sekä Kotkan tekniseltä toimialalta että kaupunkisuunnittelusta

Työpajat ovat edistäneet avointa vuoropuhelua Kotkan kaupungin ja urakoitsijoiden välillä – saatiin arvokkaita kommentteja, ja ehdotukset käytiin läpi niiden tahojen kanssa, jotka vastaavat käytännössä tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnittelusta, toteutuksesta ja valvonnasta

Alun perin hankkeessa oli tarkoitus sisällyttää myös kokeilujen suunnittelu, mutta se osoittautui liian haastavaksi aikataulullisesti

Oli erittäin tärkeää, että yksi ohjeistuksen keskeisistä periaatteista (liikennemuotojen tärkeysjärjestys väliaikaisissa liikennejärjestelyissä) tuotiin poliittiseen käsittelyyn

Koko ohjeistuskokonaisuuden käyttöönotto on suunniteltu vuodelle 2026, mutta tiettyjä ohjeistuksessa esitettyjä periaatteita (esim. tarkka ilmoitusaika joukkoliikenteeseen vaikuttavista katutöistä) voidaan ottaa käyttöön jo vuoden 2025 aikana

Kiitos!

